

Tips: bespreken van omgangsregels met cliënten¹

1. Onderzoek samen wat 'normaal' is en wat 'over de grens'

Wat de een normaal vindt, kan voor de ander over de grens zijn. Je kunt zulke verschillen door cliënten zelf laten onderzoeken. Hieronder staan drie omgangsregels en bijbehorende vragen die je met cliënten kunt bespreken om te stimuleren dat zij zich deze regels eigen maken.

Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de organisatie.

- Hoe merk ik dat iemand respect voor me heeft?
- Hoe kan een ander dat aan mij merken?
- Welke woorden en gebaren gebruiken we daarbij?
- Hoe zou dat nog duidelijker kunnen?

Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld en ik bedreig de ander niet.

- Welk 'geweld' gebruik ik om mijn zin te krijgen?
- Welk 'geweld' gebruiken anderen?
- Hoe kun je conflicten zonder geweld oplossen?
- Wat doe je als er wel geweld gebruikt wordt?

Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet aan tegen zijn of haar wil.

- Wat vind ik normaal gedrag van anderen?
- Wat vinden anderen normaal gedrag van mij?
- Welke omgangsregels passen daarbij?

Daarnaast is het goed om met cliënten te bespreken hoe je anderen aanspreekt op hun gedrag. Gebruik daarvoor bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat doe je als iemand wel over de grens gaat?
- Door wie laat ik mij aanspreken en wie spreek ik aan?
- Wie moet dat niet wagen en bij wie waag ik het niet?
- Hoe zouden we het 'normaal' kunnen maken om elkaar aan te spreken?

2. Laat cliënten 'eigen omgangsregels' formuleren

Je kunt ook samen met cliënten omgangsregels formuleren. Gebruik hierbij de voorbeeld-omgangsregels als inspiratiebron. Zet de omgangsregels nadat er consensus over is op papier, laat ze ondertekenen door alle aanwezigen en geef iedereen een exemplaar mee.

Zie ook een voorbeeld uit de residentiële jeugdzorg:

http://www.movisie.nl/134341/def/home/publicaties/publicaties/methodiek_opstellen_omgangsregels/

3. Ontwerp gezamenlijk afbeeldingen/pictogrammen

Ontwerp met een groepje cliënten pictogrammen die de regels weergeven en gebruik ze in voorlichtingsmateriaal.

4. Laat cliënten zelf 'slogans' bedenken

Denk aan motto's als 'Geen geweld dan ben je een held' of de slogans zoals Loesje die verzint.

¹ Bronnen: www.ppsi.nl en www.schoonveiligheid.nl / Toolkit In veilige handen – Vereniging NOV